

Kraków

3 nap KRAKKÓBAN

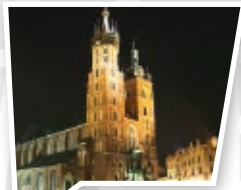

Ismerd meg a várost, ahonnan kár elutazni!

Posztócsarnok

Mária-templom

Wawel

Krakkó – a kultúra, a művészetek és a tudományok városa, Lengyelország régi fővárosa, a Királyok Székhelye – 2018-ban ünnepli az UNESCO kulturális örökségeinek listájára való felvételének 40. évfordulóját. A város rangját emelik az itt megrendezésre kerülő kongresszusok, üzleti és politikai találkozók, valamint a legmagasabb szinten megrendezésre kerülő nemzetközi események. Krakkó egyedülálló és dinamikus város, ahol a műemlékekbe zárt történelem, a modern szellem, az innovációra való nyitottság és az új kihívások összeforrnak.

Reméljük, hogy személyesen is megtapasztalják Krakkó vendégszeretetét. Szerettel várjuk Önöket városunkban!

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

KRAKOW
UNESCO CITY
OF LITERATURE

Member of the UNESCO
Creative Cities Network
Since 2013

Jacek Majchrowski
Krakkó Polgármestere

Három nap Krakkóban

Gyakran előfordul, hogy a turistának csak néhány órája van egy olyan hely megtekintésére, melyre akár egy hét is kevés lenne. Vagy három napja – egy városra, melynek teljes megismeréshez hónapok kellenének. Az ideérkező ilyenkor gyakran csak véletlenszerűen kiválasztott tanácsadók véleményére hagyatkozik, vagy sietve átlapozza a „Hétvége...” című útikönyvek valamelyikét, melyek ritkán rövidebbek száz oldalnál, apróbetűvel szedve. A Vándor ilyenkor megpróbálja „megállítani az időt” fényképek és videófelvételek segítségével, sietve legalább messziről **megnézni - mindent! - , ami fontos lehet.** Az ilyen városnézés csak fáradtságot, homályos emlékeket és elégedetlenséget hagy maga után.

Miért állítottuk akkor össze ezt a kis brossúrát? Nem ígérjük, hogy ezen brossúra segítségével az ideérkező három nap alatt részletesen megismeri **Krakkó városát – az UNESCO Első Világörökségi Listáján szereplő várost.** Hisz itt a turistának rengeteg megismernivalója van: sok-sok műemlék, mely a város történelmi szövetének alapját adják, gazdag művészeti és kulturális élet, mágikus atmoszféra, mely lehetővé teszi, hogy az elfoglalt városlakók és az ideérkezők

is megálljanak egy-egy perce és rácsodálkozzanak... Krakkó ezzel egyidejűleg, talán az egyetlen olyan történelmi város, melyben akár egy rövid látogatás is rengeteg élményt és valódi élvezetet nyújthat.

És pontosan ezt szeretnénk Önöknek nyújtani. Egy ilyen pillantást Krakkóra, mely lehetővé teszi, hogy megérezzük a város néha lusta, néha mozgalmas, de mindig egyedülálló hangulatát. Próbáljuk meg együtt megnézni Krakkót, lássuk hogyan tudjuk itt a lehető legérdekesebben eltölteni a cím-ben megadott három napot – és megérteni miért is érdemes ide visszatérni.

Ideút és éghajlat

Nem nehéz Krakkót elérni – mindig is a fontos kereskedelmi útvonalak keresztezésében, a kultúrák és politikai befolyások találkozási pontjában volt, ma pedig Lengyelország legfontosabb turisztikai célpontja. A vasúti közlekedésnek, az úthálózatnak, a repülőjáratoknak, Balicének – az ország második legforgalmasabb repülőterének - köszönhetően Krakkó az egyik legkönnyebben megközelíthető város Európa ezen részében. Ehhez járul hozzá – az **A4-es autópálya**, a vonzó repülőjáratok, melyek a légitársaságoknak köszönhetően a világ minden tájával összekötik Krakkót, vagy a speciális vonatok, melyek pár perc alatt a város centrumába viszik az utazót, valamint a gazdag tömegközlekedési hálózat, melyek mind rengeteg lehetőséget biztosítanak az itt tartózkodóknak és a világ minden tájáról ideérkező turistáknak, hogy könnyen elérjék a várost. Az Önök ittléte is nagyon változatos lehet, nem csak az itt tartózkodás célja miatt, vagy a szállásnak köszönhetően, de az időjárás, a napszak, a hét napjától függően, vagy az évszaknak köszönhetően (télen Lengyelországban a hőmérséklet valamivel -20°C fok alá is leeshet, a nyári kánikula pedig akár több, mint 30°C fokot is hozhat).

Érdeemes tudni, hogy Krakkó a **Kis lengyelországi Vajdaság fővárosa** – egy hegyes-völgyes, fennsíkokkal tarkított régió, sok gyógy- és pihenőhellyel, valamint rekreációs és agroturisztikai lehetőséggel. Mind nyáron, mind télen, könnyen összekapcsolható egy krakkói látogatás egy kirándulással a környező hegyekbe.

Krakkó–Balice Repülőtér

Kényelmes szállás

Krakkó **büszkélkedhet a legjobb lengyelországi idegenforgalmi bázissal**, mely minden pénztárcának megfelelő árat tud biztosítani. A város központjában több tucat színvonalas hotel található, a legnagyobb hotel hálózatok közül is. Másrészt viszont több családi, kis szállás is található a Fötér közvetlen közelében, melyek lehetővé teszik a városnézést közvetlenül a reggeli befejezése után. A gazdag hostel és apartmann kínálatnak köszönhetően, melyek főleg a Kázmér negyed (Zsidó negyed) területén nagyon felkapottak, az év bármely szakában könnyen találhatunk nem túl drága szállást. Szinte mindenhol **ingyenes internet** elérhetőség biztosított – hasonlóan a krakkói kávézókhöz és éttermekhez – míg a városi önkormányzat által létrehozott **„hotspot Cracovia”** pontokon ingyen használható vezeték nélküli internet elérhetőség is van. További segítséget jelenthetnek a városnézésben az ingyenes mobil applikációk, melyek a GPS és bluetooth technológiával rendelkező eszközökön használhatók. Még országos szinten is újdonságnak számított a **Királyi Út a Mozgáskorlátozott turistáknak** létrehozott turista útvonal, mely mind látás, mind mozgássérült turistáknak nyújt segítséget a városnézéshez. Alapvetően ezek a segítségek és applikációk minimum két nyelven elérhetők (lengyelül és angolul).

Érdeemes megemlíteni, hogy az egyedülállóan nagy számú idegenforgalmi látványosságok, melyek (a Belváros és a Kázmér negyed területén) igen sűrűn helyezkednek el, általában csak egy rövid sétányra találhatók csak egymástól, de szükség esetén akár villamossal is könnyen megközelíthetők, sőt még gyorsabban, mintha taxival utaznánk, főleg a csúcsforgalmi időszakokban. A fontosabb megállóban található jegyautomaták többek között alapvető idegenforgalmi információkat is tartalmaznak.

makett a látássérültek számára

www.krakow.pl
www.krakow.travel

1. SÉTA

Főtér

Európa legnagyobb középkori főtere, mely 200 m x 200 m alapterületű. A mai napig megőrzött mérete és architektonikai-urbanisztikai felépítése **világszinten is egyedülállóvá** teszik. A Project for Public Spaces világranglistáján, mely már 30 éve folyamatosan dolgozik a városi terek rewitalizációján, a Főtér 2005-ben megszerezte a Legjobb Tér címét, valamint győzedelmeskedett a Lonely Planet ranglistáján is.

A Főtér és a környékét behálózó óvárosi utcák hálózata 1257-ben lett kijelölve, a város helyének a magdeburgi törvények szerint történő meghatározása során. Máig megmaradt a **Posztócsarnok** (mely régen és most is a kereskedelem központja, valamint száz éven át a Krakói Nemzeti Múzeum főépülete volt, majd annak most egyik kihelyezett részlege található meg), a kicsinyke **Szent Adalbert templom** (fontos régészeti felfedezések színhelye), a XIX. sz.-i Városháza magányosan álló Tornya és természetesen Krakó egyik szimbóluma – **a Mária-templom** –, melynek magas tornyai uralják a várost. Itt található a norimbergiai Wít Stwosz mester egyik remekműve – **a monumentális oltár, mely turisták tömegeit vonzza nap, mint nap.** A Főtérhez kötődik a krakkói legendák és hagyományok egy része, valamint sok-sok valós történelmi esemény is.

Európa legnagyobb középkori főtere, mely 200 m x 200 m alapterületű. A mai napig megőrzött mérete és architektonikai-urbanisztikai felépítése világszinten is egyedülállóvá teszik.

2010 szeptemberében megnyílt a Főtér alatt a földalatti múzeum és a hozzátartozó turistaút, mely 4 m mélyen húzódik a tér felszíne alatt és majdnem 4000 négyzetméternyi területén ad otthont a modern, multimédiális kiállításnak, melynek címe „Krakkó európai identitásának nyomába”. A kiállítás azóta is látogatási rekordokat dönt, és maga a nyitás is a 2010 év legfontosabb lengyel történelmi eseményének lett megválasztva.

Ehhez köthető a Mária-templom egyik tornyában minden órában eljátszott **hejnał trombitájátéka**, a júniusú **Lajkonik felvonulás**, a **Kakas Király tróndöntése**, vagy a **decemberi Betlehemek versenye**. Szinte minden épület és palota a Főtér körül többszáz éves műemlék. Bennük találhatóak többek között: Krakó Városának Történelmi Múzeuma és a Nemzetközi Kultúrális Központ, könyvtárak, boltok, éttermek és kávézók.

Érdemes figyelmet szentelni az épületek homlokzatának, oromzatának, kapubejáratainak, ablakainak, tetőinek is, míg a beltérekben nem nehéz kitűnően megőrzött vagy restaurált architektonikai részleteket találni. Megállásra csábít a teret körbeölelő kávézók és kerthelységek koszorúja. Némelyek szinte egész évben nyitva vannak, reggeltől akár késő estig és csak a legnagyobb fagyok idején zárnak be egy rövid időre. Télen a vendégek átköltöznek a **Krakó központjában található jellegzetes pinchhelyiségekbe**, ahol még koncerteket is hallgathatunk – általában jazzt, mivel Krakó kiérdemelte a **jazz fővárosa** címet is. Virágzik az éjszakai klubélet is – hiszen több, mint 200 000 diák él Krakkóban.

A Főtér különféle események színhelye is, mint például a különféle nyári fesztiválok, piacok, koncertek, bemutatók és szilveszteri programok is. A krakkóiak pedig gyakran választják az Adam Mickiewicz szobrot (az „Adaśnál”, ahogy azt kedvesen hívják) találkozási pontként.

2. SÉTA

Óváros

Térjünk vissza a város szerkezetéhez, mert nagyrészt ettől függ a Krakó hangulata. A város közvetlen központja a **Planty** által körbezárt területet. A **Planty**, mely egyszerre egy zöldövezet és városi park, a Barbakántól mindkét irányba a Wawelig ér és egy szabálytalan oválist formál Visztula felé enyhén megnyúlva. A Planty a XIX. században, a régi Krakót övező ledöntött városfalak helyén lett kialakítva. Ezen az 1500 x 800 méte-

A leghosszabb egyenes vonal melyet a Plantyn keresztül húzhatunk szinte teljesen egybeesik a Királyi Úttal – a legrégebbi és a legjobban ismert turistaútvonallal.

res területen, ahol majdnem minden épület műemlék, seregnyi múzeum és galéria, tucatnyi templom, színház, mozi, könyvesbolt, és antikvárium bevásárló központ, és egész utcányi boltos, száznál is több kávézó, étterem és pub található. Mindez inkább egy kisvárosra jellemző, ezért is lepi meg a turistákat Krakó agglomerációjának mérete, mely majdnem 1,5 millió lakost számlál (maga a város kb. 800 ezret).

Az így körülhatárolt városközpont elősegíti a városnézést.

A leghosszabb egyenes vonal melyet a Plantyn keresztül húzhatunk szinte teljesen egybeesik a Királyi Úttal – a legrégebbi és a legjobban ismert turistaútvonallal. A Szent Flórián templomnál kezdődik és a Jan Matejkó téren át egészen a Flórián Kapuig vezet.

Ott, a hatalmas védelmi falak egyetlen jól megőrzött töredékében van az Arsenal - ma a Czartoryski Múzeum, a Krakói Nemzeti Múzeum része. Az út a Florianska utca mentén folytatódik egész a Főtérig, majd Grodzka és Kanonicza utcákon át a Wawel Királyi Várig.

A Királyi Út történelmi, legendás útvonal, amely a volt lengyel főváros legpompásabb időszakának emlékét őrzi.

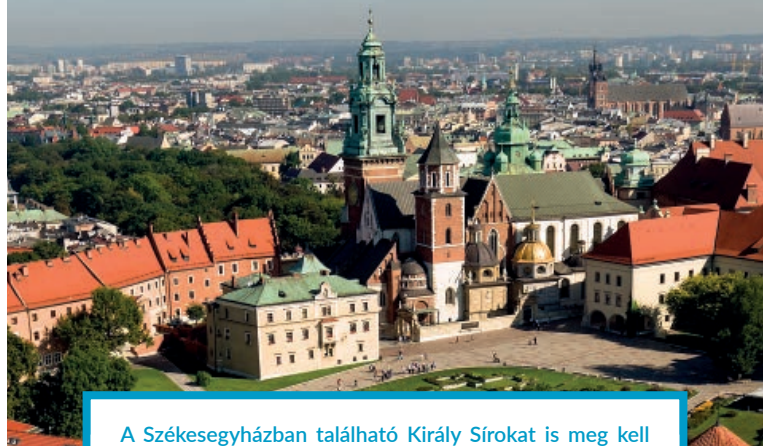
3. SÉTA

Wawel

A híres Wawel-hegyet általában a rövid és keskeny Kanonicza utcán át lehet elérni. Ez a város egyik legfontosabb, legöregebb és legszebb utcája, mely évszázadok óta változatlanul hiteles és ugyanakkor ma is élettel teli. A Kanonicza az utóbbi években a Krakkóban zajló kedvező változások példája is: az átfogó felújítások és a renovációs projektek rétegről rétegre lebbentik fel a fátlyat szépségéről.

A vár termeiben olyan **kiállítások várják a látogatókat, amelyeket feltétlenül meg kell nézni**: királyi termek, a keleti művészeti gyűjtemény és a háborús trófeák, egy egyedülálló flamand faliszőnyeg gyűjtemény, valamint a régészeti felfedezések, amelyek azt tanúsítják, hogy a kereszténység több, mint 1000 éve jelen van Lengyelország területén.

A **Székesegyházban található Király Sirokat** is meg kell látogatni, amelyeken át Lengyelország történelme néz vissza ránk. Itt van a hatalmas Zsigmond harang mely, csak az ország és a város számára legfontosabb események alkalmával hallatja a hangját. Fél nap is alig elég ahhoz, hogy csak felületesen is mindezt megnézzük. De még akkor is, ha el kell halasztani a Wawel meglátogatását egy következő, hosszabb Krakkói látogatásig, este érdemes még betérni a Királyi Vár falai közé - a kapuk jóval tovább

A Székesegyházban található Király Sirokat is meg kell látogatni, amelyeken át Lengyelország történelme néz vissza ránk.

nyitva állnak, mint a kiállítások - és megnézni a **vár árkádsorának** ritka szépségét, a Székesegyházat, rátekinteni a Visztulára, és annak túlsaján álló modern ICE Krakkó Kongresszusi Központ-ra, valamint a Manggha Múzeumra, mely a híres Félix „Manggha” Jasieński japán kulturális gyűjteményének bemutatására készült. Amint leérünk a folyópartra, meglátjuk a Waweli Sárkány szobrát és a sárkánybarlang bejáratát – a családi séták itteni kedvenc célpontját. Itt tartják júniusban a **Szent Iván Éji piacot** – egy hatalmas, az ősi slávokok életét idéző szabadtéri eseményt.

A város falai között elterülő belvárosra tekintve megbizonyosodhatunk róla, hogy az méreteit tekintve összehasonlítható a Fötér területével.

4. SÉTA

Kázmér negyed (Zsidó negyed)

Évek óta Krakó belvárosi részét bemutató összes térképen, a Planty által határolt területen túl, a Kázmér negyedet is magába foglalja - korábban egy külön város volt, ma egy távoli negyed, ahová a Wawel-hegyről lesétálva juthatunk el. A második világháború tragédiája és a zsidó lakosság exterminációja a náci megszállók által a Kázmér negyedet évtizedekig elhagyatottságba és egyre inkább a pusztulásba taszította.

A város ezen részének viharos fejlődését az 1980-as és 1990-es évek fordulójától megindult politikai változások határozták meg. **Steven Spielbergnek köszönhetően a Kázmér negyed a mozi képernyőjén találta magát**, aki itt forgatta - számos Oscar-díjat nyert - „Schindler Listáját”. A világhírű **Zsidó Kulturális Fesztivál**, amelyet a kilencvenes évek eleje óta szerveznek, az itt lakó emberek történelméből és hagyományából épül fel: ami koncerteket, művészeti műhelyeket, előadásokat és kiállításokat jelent. Ma már bátran mondhatjuk hogy a negyed újjászületett és új arculatot kapott.

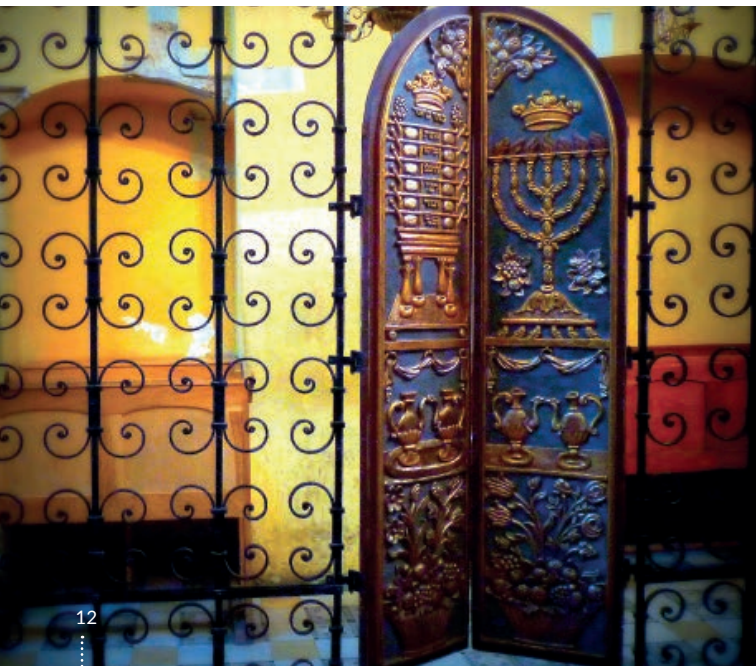
A Kázmér negyed mai népszerűségének kulcsa a rendkívüli, örök tolerancia: ezen a helyen két nemzet és két nagy vallás élt együtt évszázadokig - itt a zsinagógák mellett van a Szent Katalin és a Krisztus Teste templomok, míg a Szent Szaniszló Napi Felvonulás célja a a pálosok temploma a „Sziklán”.

A Kázmér negyed minden sarkából a krakkói történelem szól hozzánk - a lengyel zsidók történelme, melyet a szűk utcák és piacterek, kisebb házak, zsinagógák és zsidó temetők elrendezése tesz még inkább érezhetővé.

Itt gyűlnek össze a kávézóknak, kluboknak és galériáknak mindazok, akik számára a Főtér és a környező területek túlságosan „idegenforgalmi látványossággá váltak”. Mindenki saját maga számára fedezi fel a Kázmér negyed egyedülálló jellegét – az exkluzív szállodák és éttermek állnak a kézműves műhelyek és a helyi művészek alkotásaival teli boltocskák szomszédságában. Ahhoz, hogy megtapasztalhassuk ezt a kettőséget, sétáljunk el a Wolnica téren át a Jozef utcán keresztül, a Szeroka utcába - ahol a Zsidó Kulturális Fesztivál záró koncertje kerül minden évben megrendezésre. Kázmér negyedet különösen nagyra értékelik a régiségek szerelmesei. Itt, a Nowy téren (és a közeli Grzegorzki Csarnok közelében) van a régiség piac.

2010-ben, az egykori Podgórski híd helyén és annak megmaradt részein állították fel a Visztulán keresztül a Laetus Bernatka atya gyaloghídat, amely lehetővé teszi a gyalogosok és a kerékpárosok gyors átjutását a Kázmér Negyedből a Podgórze negyedbe. Ily módon a Kázmér negyed Híd (Mostowa) utcája visszanyerte korábbi, szó szerinti jelentését, és a lenyűgöző gyaloghíd a Visztula mindkét oldalán lévő kerületek közötti egyre szorosabb kapcsolatokat szimbólumává vált.

Podgórze (Hegyalja)

A Krzemionki - fehér, mészkősziklák - lábánál fekvő Podgórze volt egykor a Kázmér város jobb partja. 1784-ben II. József Osztrák Császár Univerzáléja Podgórzénak a Szabad Királyi Városi címet adta.

Podgórze többnemzetiségű, toleráns társadalma vonzotta a vállalkozókat, a iparosokat és a kézműveseket, akik képességeiket és tudásukat felhasználva továbbfejlesztették a várost, és öregbítették annak hírnevét a „Krakkót körbeölelő települések gyöngysorában”. Így nevezte a XX. század elején Podgórzét Juliusz Leó, Krakkó akkori polgármestere: az ő erőfeszítéseinek köszönhetően, Krakkó és Podgórze 1915. július 4-én összeolvadt. A második világháború tragikus nyomokat hagyott Podgórzében és lakóiban. Csak az elmúlt néhány évtized volt kegyesebb Podgórzénak, mely most éli lassú reneszánszát és újjászületését.

A gyalogos-kerékpáros hídon a Visztulán keresztül a legkönnyebb megközelíteni Podgórze szívét: a gyaloghídról jobbra nézve az elővárosi bérházak dominálnak (dupla erkélyekkel) köztük az legkedveltebbek az „Aleksandrowicz” és a „párizsi”) (1906). Balra a modern **Cricoteka** új épülete olvad a podgórskei erőmű épületébe (1900), mely a legrégebbi ilyen jellegű épület a mai Krakkó területén.

Podgórze továbbra is bensőséges, zöld, kisvárosi hangulatú, és ugyanakkor titokzatos is. Ennek egyik bizonyítéka a Szent József neogótikus templom sziluettje: az épület hatalmasnak tűnik, ez azonban csak a tér szokatlan, háromszög alakú optikai illúziójának köszönhető. Podgórze egyik legnagyobb eredménye a híres **Wojciech Bednarski Park**, melyet az egykori kőbánya alján, az itteni iskolaigazgató és társadalmi munkás hozott létre. Ez az egyik **első példája az európai posztindusztriális területek helyreállítására**. A park szomszédságában csodálatos villák és kertek terülnek el, melyeket kifejezetten „kert-városnak” terveztek. Ahhoz, hogy jobban megismerhesse és megértse Podgórze-t, érdemes meglátogatni az újonnan megnyílt Podgórszei Múzeumot - a Krakkói Városi Történelmi Múzeum legújabb részlegét.

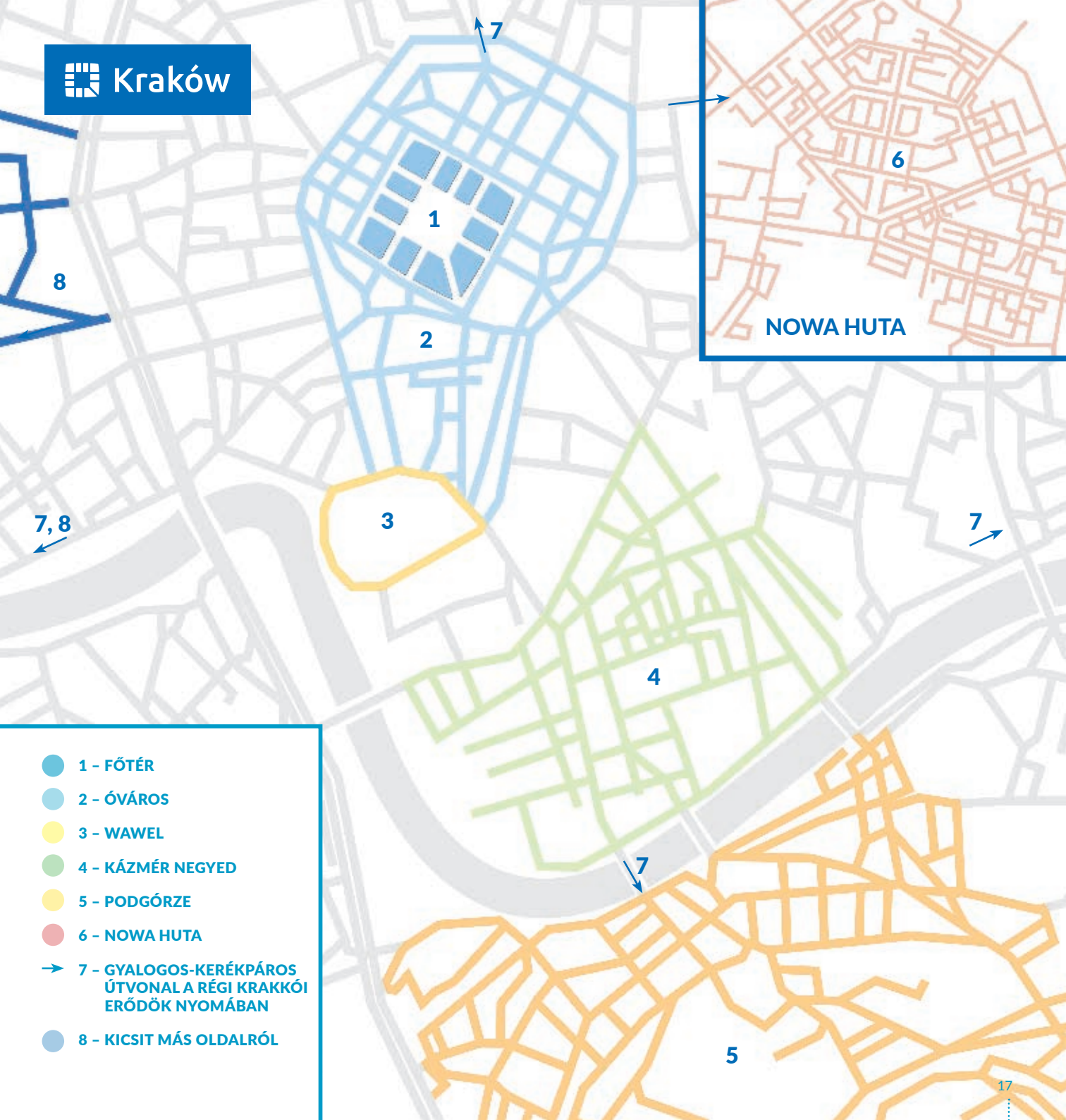
Nem messze innen található Podgórze történelmének szimbóluma, a Lasota-hegy. A hegy lábánál fekszik a Régi Podgórszei Temető, melyet 1790 alakítottak ki. A dombon áll a titokzatos **Szent Benedek templom** a XI. századból, melyben máig kísért egy állítólagos hercegnő szelleme, aki a bűneiért és a kegyetlenségeiért nem pihenhet mind a mai napig. A templom az

osztrák 31. sz. „St. Benedek”, tűzérsegi, torony formájú erőddel szomszédos. Innen már látható a **Krakkus-sírdomb** (a VII. század körül), amelyről évszázadon át úgy tartották, hogy alatta nyugszik Krakkó legendás alapítója. A hegy tetejétől megcsodálható a város panorámája – valamint felhőmentes, tiszta napokon még a Tatra vonulata is. A sírdomb lábánál található a ma már nem működő Liban kőbánya, mely a második világháború idején náci kényszermunkatábor olt a lengyel foglyoknak (Baudienst). Itt forgatták a S. Spielberg Schindler Listájának táborigényeit: még mindig megtalálhatók itt a film díszleteinek maradványai – többek között a táborigény út is, melyet zsidó sírkő (macew) replikákkal raktak ki.

Tragikus történelmi műemlékből több is van Podgórzében: a **Gettó Hőseinek tere (Plac Bohaterów Getta)** a német nácik által létrehozott gettó (1941–1943) likvidálásának tanúja. Itt található a Sashoz címzett Gyógyszertár – ma múzeum – ahol a lengyel Tadeusz Pankiewicz dolgozott, aki önként maradt és élt a gettóban, ahol munkájával támogatta az üldözött zsidó lakosságot, a „Gyógyszertár a gettóban” című mű írója, aki kiérdemelte az „Igazságos a Nemzetek között” kitüntetését is. A gettó történetének folytatása az 1942-1945-es években működő „Płaszów” náci koncentrációs tábor volt. A Kamieński utcán áll a „Kitépett Szívek” emlékműve, mely a gettó áldozataira emlékeztet. Ma Oskar Schindler gyárának volt hivatali épületében található a Lipowa utca 4. sz. alatt a Krakkói Városi Történelmi Múzeum egyik részlege, mely a város életét mutatja be a náci megszállás alatt. A „Krakkó - a megszállás idején 1939-1945” című interaktív kiállítás évente több ezer látogatót vonz.

www.podgorze.pl
<https://www.mhk.pl/oddzialy/muzeum-podgorza>

- 1 - FÓTÉR
- 2 - ÓVÁROS
- 3 - WAWEL
- 4 - KÁZMÉR NEGYED
- 5 - PODGÓRZE
- 6 - NOWA HUTA
- 7 - GYALOGOS-KERÉKPÁROS ÚTVONALA A RÉGI KRAKKÓI ERŐDÖK NYOMÁBAN
- 8 - KICSIT MÁS OLDALRÓL

Nowa Huta

1949-ben, az akkori kommunista vezetés úgy döntött, hogy fémfeldolgozó üzemet és ezzel együtt egy új várost hoznak létre a Pleszów és Mogiła falvak között elterülő termékeny földeken. Nowa Huta lett volna Lengyelország arca a világ számára: átlátható, szocreál várostervezése és építészeti stílusa részben a helyi reneszánsz és barokk építészet mintáin alapult, de az úgynevezett „szomszédság” amerikai koncepciója is megnyilvánult benne. A nowa hutai útvonalak a legrégebbi és a kortárs történelem, valamint a környék védett természeti területei (Łąki Nowohuckie – Nowa Hutai Rétek – a Plac Centralny – Központi Tér- közelében) és hatalmas, tragikus – a mai szempontból – komikus ipari elemei között húzódnak.

A Nowa Hutát több, mint 30, már létező település területen hozták létre: kulturális örökségük nagyrészt megmaradt, kastélyokkal, vidéki épületekkel, szakrális épületekkel és temetőkkel együtt. Érdemes közülük kiemelni a XVII. századi kálvinstista épületegyüttest Łucznanowice-ban, vagy a Branicki kastélyt (XVII. század) hozzátartozó reneszánsz raktárépülettel (S. Gucci tervei alapján) és a XIX. századbeli Badenich kastélyt Branice-ban – mely ma a Krakói Régészeti Múzeum egyik részlege, mely a helyi ásátások óriási gazdagságát dokumentálja. Visszatérve Branicéből Nowa Huta központjába, **érdemes megnézni Wanda (VII. vagy VIII. sz.) őskori, titokzatos sírdombját**, ahonnan csodálatos panoráma nyílik a fémfeldolgozó üzemre. Nem messze tőle található Nowa Huta **legértékesebb műemléke – a 13. századi cisztercita apátság**.

A szocreál építészet legérdekesebb és legteljesebb megvalósítása Nowa Huta-ban a fémfeldolgozó üzem adminisztrációs központja – más néven a „Dózse Palota (Pałac Dożów)”. A Központi Tér (Plac Centralny) az elmúlt 50 év architektúrájának történelmét testesíti meg. Itt és közvetlen szomszédságában láthatunk olyan építészeti példákat a szocreál konstrukciókra, mint például a korábbi Światowid mozi épülete – ma a Lengyel Népköztársaság Múzeumának központi épülete. A reprezentatív Rózsa sugárúton (aleje Róż) 1973-ban állították fel majd 1989-ben bontották le a hatalmas Lenin szobrot. Azonban Nowa Huta nem csak a szocreál építészetéről híres. A Jézus Szíve Templom az 1960. év áprilisának drámai eseményeire emlékeztet: Nowa Huta lakói és a rendfenntartó erők közötti összecsapásra a kereszt védelmében. A nowa hutai templomok Karol Wojtyła életében is jelentős szerepet töltek be, aki 1958-tól (amikor püspökké avatták) különös figyelemmel kísérte a helyi lakosok életét. Két évtizeddel később a helyi templomok fontos szerepet játszottak az NSZZ „Solidarność” létrehozásában és működtetésében, valamint az 1980-as években a rezsim elleni tüntetésekben; az elnyomottak itt is segítséget kaptak. Az osztrák erődök mellett, amelyeket már korábban is megemlégtünk, érdemes – a visszaúton Krakóba – belépni az egykori repülőterületén található Czyżyny **Lengyel Repülési Múzeumba is**, amely 2010-ben költözött az új, modern és figyelemfelkeltő formájú épületbe. Itt egy egyedülálló **történelmi repülőgép és repülő motor gyűjtemény** van. A közelben található a város egyik legújabb múzeuma – Moto-történetek a Czyżyny Hangárban, azaz a lengyel autóipar története a Második Köztársaságtól a Népköztársaság hanyatlásáig.

Nowa Huta lakói ma már büszkék önálló identitásukra, melynek jelképe az megismételhetetlen, ellentmondásokkal teli tájkép, Krakó legfiatalabb kerülete, egyedülálló.

www.nhpedia.pl
<https://www.mim.krakow.pl/wystawy-czasowe/moto-historie-w-hangarze-czyzyny>

Gyalogos-kerékpáros út a régi krakkói erődök vonalában

A kalandra vágyóknak érdemes végigjárniuk az osztrákok által épített krakkói erődítményrendszert. Galícia Monarchiához való tartozása alatt - 1795-től 1918-ig - Krakkó mindössze 7 km-re volt az orosz határtól, így az osztrákok úgy döntöttek, hogy 1854-től azt erődítménnyé alakítják. Eredetileg a XIX. sz. közepén kialakított koncepció szerint épült a mai Trzech Wieszców (Három Bárd) sugárút vonalában (az erődítményrendszer korábbi magjának maradványa a „Kleparz” erőd). A technológiai fejlődés - főként a tüzérség hatósugarának megnövekedése miatt a tizenkilencedik század közepén emelt erődítmény hamar használhatatlanná vált és rendszerét ki kellett építeni, majd gyűrs erődítménnyé alakítani.

A Kościuszko Sírdomb körülvevő épületek szintén a II. számú jelölt korábbi erőd részei, ahol ma „Az Erődítményrendszer és Krakkó városa 1846-1918” című kiállítás található.

1878 után a város központjától távolabb található védelmi épületeket emeltek, ide tartoznak a különböző szerkezetű erődítmények is, beton mennyezetekkel, páncélozott tornyokkal és kupolákkal. 1914-ben a Krakkói Erődítményrendszer külső gyűrűje 32 különböző típusú erődítményt (páncélozott, gyalogsági stb.) tartalmazott. Néhányat sajnos megsemmisítették a XIX. sz. második felében, de a fennmaradók még mindig jól tanúskodnak az erődítményrendszer méretéről és az építők tehetségéről.

A krakkói osztrák erődítmények megtekintését segítik sárga-fekete-sárga jelekkel ellátott **Történelmi Erődítményrendszer útja Krakkóban**. Az egyik szakasz a „Mogila” erődtől (a Wanda sírdomb mellett) vezet a Salwatorig, összekötve a város északi részén elhelyezkedő erődítményeket; a másik - a Visztula jobb partján - vezet a „Lasówka” erődtől a „Bodzów” erőd romjaihoz, összekötve a Krakkó déli részén található erődítményeket, majd a Ludwinowi sáncokon keresztül eléri a „Szent Benedek” erődöt Krzemionkiban. Az épületeknél tájékoztató táblákat állítottak fel. Az út nagyrészt a történelmi erődítményrendszer vonalában, a védelmi vonalon halad. Az út, bár gyalogos-kerékpár útként lett tervezve, nagyobb részén autóval is bejárható, annál is inkább, mert a legtöbb építményhez közúti jelzések is irányítanak.

Ma használatban lévő erődök különböző funkcióit töltenek be. Például a „Skala” erődben csillagászati megfigyelőközpont található, az „Olszanica” (a Wolski erődtől nyugatra) és a „Grębałów” (a Kocmyrzowska utca nyugati részén) található erődítményekben ma lovasközpontok találhatók. A fent említett „Olszanica” erődben működik egy cserkészház, míg a „Zielonki” erődben - a „Twierdza” szálloda található.

Nem túl távol egymástól Nowa Hutában is található néhány építmény, például a „Batowice” erőd, a Złoty Wiek (Aranykor) lakótelepen, a „Mistrzejowice” erőd a Piast lakótelep közelében, valamint a „Krzestawice” (a második világháború vértanúságának színhelye) és a már említett „Grębałów” erődök. Kevesen tudják, hogy a Kościuszko sírdombot körülvevő épületek szintén a II. számú erődítményhez tartoztak, ahol ma a „Az Erődítményrendszer és Krakkó városa 1846-1918” kiállítása tekinthető meg. Másrészt, a város déli részén más a város védelmét szolgáló építmények keltik fel az érdeklődésünket, többek között a „Prokocim”, a „Rajsko” (Krakkóra néző), a „Skotniki”, valamint az egyik legrégebbi, már említett **„Szent Benedek” tüzérségi erőd** a Lasoty hegyen (Krzemionkiban), mely ma egyedülálló **példája a XIX. sz. közepén épült erődítményrendszernek**.

Ellentétben az osztrákok által Przemyszlben épített erődnek a krakkóit nem semmisítették meg az első világháború alatt: ezért is érdemes arra ösztönözni az ide látogatókat, hogy megnézzék ezt a krakkói műemléket is.

Egy kicsit más oldalról...

Krakkó belvárosa gyönyörű. A város több pontjáról is megcsodálhatjuk a panorámáját. A legfontosabb és már régóta jól ismert kilátó a Kościuszko sírdomb - számos kirándulás célpontja. Innen az egész történelmi és modern Krakkó megcsodálható, ezért érdemes, így, a messzeségből is megkeresni és ebből a kicsit szokatlan szögből is megcsodálni a korábban már megismert helyeket. **A sírdombok Krakkó egyik legnagyobb turisztikai látványosságai közé tartoznak.** Ezek közül kettő - a Krakus Podgórzében és a Wanda Nowa Huta-ban még a kereszténység előtti időkből maradtak ránk, amelyeket a helyi törzsek emeltek halottaik fölé. Mi ösztönözte e földek egykori lakóit, egy ilyen

A Visztula túlsaján Tynec felé haladva elérjük a hatalmas bencés apátságot és településeit, ahol számos kulturális rendezvényre kerül sor kerül, beleértve - a nyár folyamán - a híres orgona koncerteket.

hatalmas erőfeszítés megtételére? Egyszerűen csak az uralkodók sírhalmi voltak? Kétségtelen, hogy stratégiai szempontból is használták őket, mit kilátókat.

A modern időkben a nemzeti hősök emlékére emeltek ilyen sírdombokat - ilyen a Kościuszko domb és a Józef Piłsudski sowiniec-i sírdombja. Kościuszko dombot, a Lengyelország három megszálló hatalom közötti felosztása során építették és a lengyelek függetlenségi törekvéseinek szimbóluma volt. Ha elhagyjuk a városközpontot a Piłsudski utcán keresztül haladva a Nemzeti Múzeum főépülete és a közelben található Jagelló Könyvtár székhelye felé - eljutunk a **Błoniahoz, Krakkó következő látványosságához.**

Itt néhány száz méterre a Főtértől terül el a hatalmas rét, mely egyszerre tölt be rekreációs célokat és nagy tömegeket vonzó rendezvényeknek nyújt otthont. Az itt megtartásra kerülő pápai misék több, mint egymillió hívőt vonzottak. Itt tartják a városi fesztiválokat is. A Błonie a Jordán Parkkal, valamint a Wisła és Cracovia klubok sportlétesítményeivel szomszédos. Érdemes megemlíteni, hogy itt nyitották meg a KS Cracovia 100 éves évfordulójára az új mozgáskorlátozottak részére létrehozott sportközpontot. A Błonie-ről jól látszik a Kościuszko sírdomb, ahonnan már a közel van a Wolski erdő - még egy zöldterület, mely rendkívüli környezeti értékekkel rendelkezik. Ott található az állatkert, a Piłsudski sírdomb és a közelében áll a reneszánsz **Decius Villa, egy csodálatos, családi parkban.** A Visztula túloldalán, az út mentén haladva elérjük **a hatalmas bencés apátságot**, ahol számos kulturális rendezvény zajlik, köztük - nyáron - híres orgonaművész recitálók is. A külvárosi sétautak és a túraútvonalak a melegebb napokon lehetnek vonzóak. Májustól mindezen látványosságokat megcsodálhatjuk egy még mássabb oldalról is - a Visztulán közlekedő turisztikai hajók fedélzetéről.

Kulturális Krakkó

Krakkó ma a lengyel városok közül a legkulturálisabb város: a lengyel történelmi örökség zászlóshajó az utóbbi időben több sikeres befektetéssel is dicsekedhet: nemrég megnyílt új múzeumok, új stadionok, kongresszusi központ ... Ez a lendület összhangban van a kulturális élet fejlődésével: **a krakkói fesztiválok az elmúlt évek során kialakították saját, világszínvonalú arculatukat.** A Misteria Paschalia és az OperaRara, a Lengyel Zenei Fesztivál és a Sacrum Profanum, a Nyári Jazz Fesztivál és az Unsound - egy lenyűgöző zenei utazás a barokktól a huszonegyedik századig, mely több ezer nézőt vonz a városba.

Sacrum Profanum fesztivál. Fot. Wojciech Wandzel a Krakkói Fesztivál Iroda részére

www.karnet.krakow.pl

A krakkói fesztiválok az elmúlt évek során kialakították saját, világszínvonalú arculatukat.

Krakkó, az Unesco Irodalmi Városa, az ország legnagyobb Könyvpiacának is helyet ad, valamint az irodalmi fesztiváloknak – mint például Czesław Miłosz és a Joseph Conrad fesztivál; itt versenyeznek a legjobb lengyel színházak az Isteni Komédia (Boska Komedia) fesztiválon. Itt kerül megrendezésre a Festiwal Off Camer, vagy a Krakkói Filmfesztivál, mely gigantikus és látványos képeivel megtölti a Tauron Aréna tereit.

Krakkó, valamint a Filmzenei Fesztivál olyan filmművészeket vonzanak, akik hamarosan vissza is térnek ide következő filmjük készítéséhez.

ICE Kraków beltere

A kazimierzi hagyományok és a multikulturális Galíciai Zsidó Kulturális Fesztivál, a szilveszteri táncos tranz a város különböző részein - mind azt bizonyítja, hogy Krakkó egész évben egyedülálló és egyedi élményeket kínál.

A Wawellal a háttérben

Krakkóban három napot akár nagyon.... dolgozva is el lehet tölteni, és még így sem kell lemondani a város megismeréséről. A műemlékek gazdagsága, a kivételesen változatos éttermek és szállodák, a csodás látnivalókkal teli régió, az egyetemi és szellemi háttér – mindezeknek köszönhetően Krakkó vonzó az üzleti vendégeknek is, épp ezért egyre többen választják a várost találkozóhelyül vagy konferenciák helyszínül. **Krakkó népszerűsége ezen a területen túltett minden elváráson, mikor 2014 őszén megnyitotta kapuit a Krakkói Kongresszusi Központ, az ICE Krakow,** mely a Wisztula jobb partján található egy szokatlan formájú az épületben - melynek üveg előtéréből felejthetetlen kilátás nyílik a Wawel és a Kazimierz negyedre – és lett egyben további jelképe a modern és nyitott Krakkónak, miközben az objektum a lakosok állandó érdeklődésének központjává is vált. Az ICE Krakóban, nem csak zárt rendezvények szervezhetők akár három ezer ember részére is: az Auditoriumban, mely az egyik legjobb a maga nemében Lengyelországban, 1800 főnyi hely van, mely bevált koncert helyszínné is teszi. A színházteremben valamint az épület más termeiben is számos előadás, bemutató, vásár és fesztivál került megrendezésre. Mindez a város szívében könnyen hozzáférhető helyen, mind a reptér, mind az autópálya felől. Az események programja a következő címen érhető el:

www.icekrakow.pl

Klub és gasztróturisztika

Lengyelországban az gasztróturisztika elsősorban Krakkót jelenti. Habár az évente kiadásra kerülő Michelin éttermi útmutatóban két lengyel városnak jut fontos szerep – Krakkónak és Varsónak, mégis Krakkóba jönnek azok, akik kifejezetten a történelmi, híres, vagy a kedvenc, esetleg épp ellenkezőleg egy teljesen új éttermet keresnek. Ennek két egyszerű oka van: **itt egyedülállóan sok étterem, ételbár, kávézó, pub és klub található egy helyen idegenforgalmi szempontból is vonzó negyedekben**, így kialakuló természetes konkurenciának köszönhetően, itt lehet a legjobbakat enni, vagy szórakozni, és több, vagy akár tucatnyi helyet is meglátogatni, akár egy éjszaka alatt is.

Ez a valódi földközítengeri hangulat teszi lehetővé, hogy itt, ahogy sehol máshol Lengyelországban, pezseg az társas és a kultúrális élet – főleg a hétvégeken – akár a kora reggeli órákig is. Itt egyformán jól érzik magukat a soknyelvű tömegben az üzletemberek, az ittlakók, és az idelátogatók. De térjünk vissza a konyha örömeihez: a krakkói konyhafőnökök egyformán jól tudják elkészíteni szinte bármely nemzet és kultúra főztjét, gyakran ügyesen keverve menükben a francia, vagy az olasz konyha elemeit a nemzeti konyha legjobbjával. Sok étterem megdöntötte már a pirog mítoszát, mint a lengyel konyha legfőbb hozzájárulását

Sehol máshol az országban nem lehet finomabb ételeket találni és jobban szórakozni...

a világ konyhaművészetéhez, helyette felidézük a legendás lengyel levesek, szószok és vadhúsok világát...

Ezért lett Krakkó az **Európai Gasztronómiai Kultúra Fővárosa 2019-ben**.

Marek Michalak koncert közben a Bărănyokhoz címzett Pincében

European Capital
of Gastronomic
Culture
Kraków 2019

A pirognak is megvan a maga krakkói nyári fesztiválja, amikor a konyhafőnökök megmutathatják mire képes a fantáziájuk, mikor elkészítik egyedi pirogjaikat – ezt az egyszerűnek tűnő ételt.

Azok akik kulináris élvezeteket keresnek szintén nem fognak csalódní Krakkóban: az éttermek, pubok, klubbok az egész városban magas színvonalúak és állandó vendégkörrel rendelkeznek – már az első pillantás után el lehet dönteni, megfelel-e a kiválasztott lokál az ízlésünknek. A tulajdonosok egyedi hangulatot próbálnak teremteni mindenütt, gyakran tematikus, általában nem hétköznapi és meglepő arculatot alakítva ki. Szinte mindenhol tartanak koncerteket, kiállításokat, művészi happeningekeket.

Sportosan

A Cracovia Maraton, a Tour de Pologne végső etapja, **az országban egyedülálló Kolna, hegyi kajakos pálya**, a Wista és a Cracovia klubbokhoz tartozó hagyományos és hatalmas futball stadionok – a város sportosabb arculata már régóta ismert a szurkolók előtt. A 2014 év során a kulturális, vagy gasztróturisztika összekapcsolása sport programokkal igen népszerű volt, miután megnyitották az ország legnagyobb, de **Európában is az egyik legmodernebbnek számító sport és kulturális arénát**.

A Krakői Tauron Arena a városközpont és Nowa Huta között helyezkedik el félfúton – a Főtértől mindössze tizenegy néhány percnyi villamos útra. A tribünökön akár **több, mint húszezer ember is elfér**. A sportolók dicsérik az intenzív szurkolást, az egyedülálló hangulatot, a rengeteg színes szurkolóval megtöltött arénában. Nem csoda, hogy az aréna egyből a legmagasabb szintű, nemzetközi sportesemények színhelyévé is vált, mint például a 2014. évi Röplabda Világ bajnokság vagy az Európai Kézilabda Bajnokság 2016-ban. A kezdetektől fogva a **Krakkői Tauron Arena, rock és popsztárok koncertjeinek is otthont adott, akik ki is fejezték Krakkó iránti csodálatukat a közösségi oldalaikon**. Az aktuális programot az alábbi oldalon lehet megtalálni:

www.tauronarenakrakow.pl

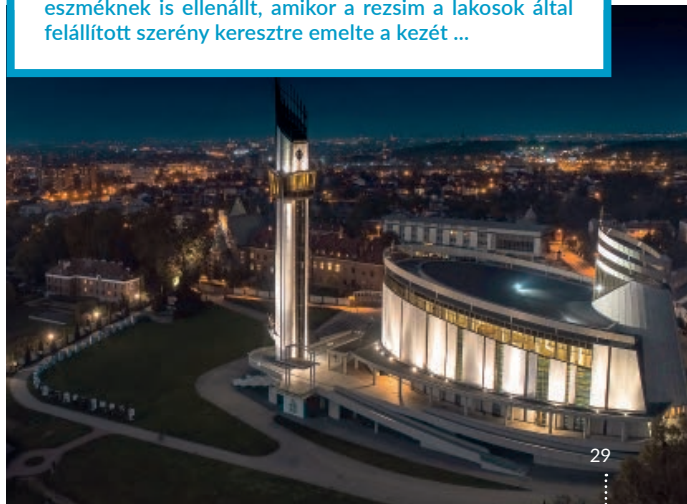

Vallási turisztika

Krakkó már régóta a lengyel államiság központja, de **egyben a lengyel kereszténységé is**. Itt a műemléki templomokban a különböző csodatevő képek, relikviák találhatóak, itt továbbra is élnek a hagyományos vallási csoportok és kolostorok tradíciói, még ma is vannak vallási felvonulások, szabad ég alatt celebrált szent misék, melyek tíz- de akár százezernyi hívőt is vonzanak. A városban rengeteg szent és boldoggá avatott élt – a modern történelemben is jegyzett Szent Szaniszlótól Szczezanóvból, Hedvig királynőn át, egészen a kevéssé ismert és 2010-ben szentté avatott Stanisław Soltys, más néven Kazimierczyk atyáig (aki a XV. sz. élt itt) – közülük sokan az itteni templomokban és temetőikben nyertek örök nyugalmat. Itt fejlődött és alakult ki Karol Wojtyła személyisége, a későbbi II. János Pál pápa – aki 2014 április 27. lett kanonizálva – aki mindig ide tért vissza és itt találkozott több millió lengyelrel. Végül, de nem utolsó sorban itt található, 10 percnire villamossal a Főtértől, **Európa ezen részén található egyik legnagyobb zarándokhelye, a Łagiewnicki szanktuárium** – az Isteni Irgalmasság Világközpontja és Szent Fausztina emlékhelye, aki az Isteni Irgalmasság megújulásának volt az egyik előhírnöke a . XX. sz.-ban, valamint a kicsit fiatalabb II. János Pál Pápa „Ne féljete!” Központja.

Nem csoda, hogy 2016-ban Krakkó adott otthont az Isteni Irgalmasság Évében meghirdetett zarándoklatnak is, melyre zarándokok tömegeit hívták meg, hogy itt ünnepeljék közös imával és örömmel a júliusi Világifjúsági napokat.

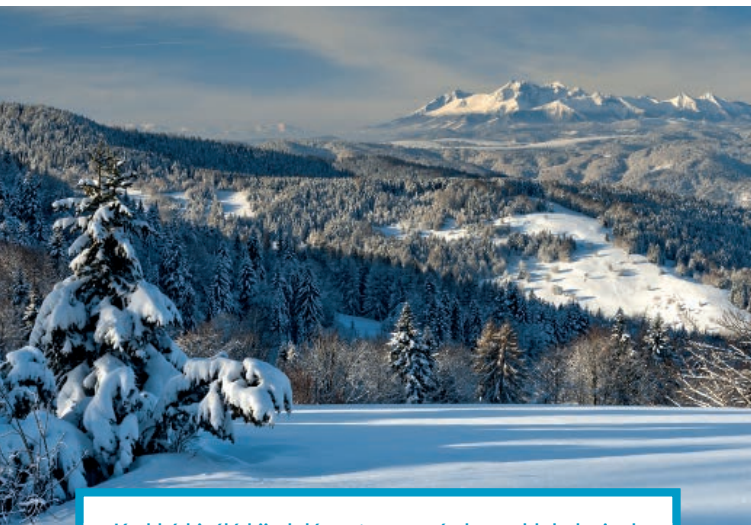
Krakkó még a baljós totalitárius kormányok idején sem felejtette el a lelki gyökereit, és az "ideális város" - Nowa Huta - ötletének alapjául szolgáló kommunista eszméknek is ellenállt, amikor a rezsim a lakosok által felállított szterny keresztre emelte a kezét ...

A városon kívül

Ne feledjük el, hogy a városon kívül is vannak népszerű turistalátványosságok, mint például a festői jurakori völgyek, vagy az ojcówi Pieskowa Skała, de a Krakkó Óvárosához hasonlóan az **UNESCO világörökségi Listáján szereplő Múzeum Auschwitzban vagy a Wieliczкаи és a Bochniai Sóbányák**. Ezek az utolsók, bár egésznapos túrát jelentenek, mégis sok, főleg szervezett turistaút célpontjai. Ugyanezen a listán szerepel a környék faarchitektúrája is, valamint a híres **Kalwaria Zebrzydowski** építészet és az egyedülálló **Keresztút is**. A zárándokok bizonyára eljutnak Wadowicébe is II. János Pál pápa szülővárosába.

A Tátra látképe

Krakkó kiváló kiindulópont az ország legszebb helyeinek meglátogatásához.

Csak 100 kilométer választja el a várost a Tátrától és benne Zakopanétól, melyet Lengyelország téli fővárosaként is emlegetnek, vagy a bensőségesen bájos Pieniny híres üdülőhelyeitől - Szczawnicától és Kryniciától, és a Beszkidek ritkán látogatott hegyi túraútvonalaitól. A Tátrai, Pienineki, Gorczanski és Babio-górski Nemzeti Parkok - Kislengyelország legszebb természeti és tájvédelmi területei.

A helyi hagyományok és a széles idegenforgalmi bázistól kezdve Kislengyelország azon ritka európai régiók közé tartozik, melyben könnyen lehet megpihenni akár a természet ölében is.

Városi idegenforgalmi információs pontok

A város idegenforgalmi információs pontjaiban elérhetők a városi idegenforgalmi útmutatók rövidített verziói, gyakorlati tanácsokkal és elérhetőségekkel, valamint a kijelölt idegenforgalmi útvonalakkal.

Az utóbbi időben új útvonalak is kijelölésre kerültek a városban, melyek tájképi, vagy történelmi szempontból is érdekesebbek lehetnek például az elmúlt évtizedek eseményeivel kapcsolatban.

www.infokrakow.pl

ul. Powisłe 11

tel. (+48 12) 354 27 10
tel. (+48 12) 354 27 12
powisle@infokrakow.pl

Posztócsarnok

Rynek Główny 1/3
tel. (+48 12) 354 27 16
sukiennice@infokrakow.pl

ul. św. Jana 2

tel. (+48 12) 354 27 25
jana@infokrakow.pl

Wypiański Pavilon

pl. Wszystkich Świętych 2
tel. (+48 12) 354 27 23
wypianski@infokrakow.pl

ul. Szpitalna 25

tel. (+48 12) 354 27 20
szpitalna@infokrakow.pl

ul. Józefa 7

tel. (+48 12) 354 27 28
jozefa@infokrakow.pl

Zgody 7

Osiedle Zgody 7
tel. (+48 12) 354 27 14
zgody7@infokrakow.pl

Nemzetközi Repülőtér Balicében

pl. Kpt. M. Medweckiego 1
tel. (+48 12) 285 53 41
balice@infokrakow.pl

Fontos telefonok

Vészhívó számok

általános vészhívó: 112

Városi rendőrség: 986

Mentők: 999

Tűzoltóság: 998

Rendőrség: 997

Orvosi információ:

tel.: +48 12 661 22 40 (24 h)

A idegenforgalmi útvonalak leírása a következő címen található meg:

www.krakow.pl

Jelenleg a következő turistaútvonalak vannak kijelölve:

II. János Pál pápa nyomdokaiban, A Királyi Út, A Királyi Út Mozgáskorlátozottak részére, Egyetemi Út, Zsidó emlékek nyomában, Szent Szaniszló nyomában, Nowa Hutai Út, Podgórze történetének nyomában, Getto – Emlékút 1941–1943, Krakkói Erődítményrendszer, Krakkói Műszaki emlékeinek nyomában, Krakkói Szentek Nyomában és három helyi idegenforgalmi és kulturális útvonal: Bronowice, Prądnik Czerwony és Swoszowice.

Szöveg

Grzegorz Słacz, Melania Tutak – Stowarzyszenie PODGORZE.PL, Leszek J. Sibila – Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Jerzy W. Gajewski

Képek

A Városi Tanács Archívuma, Tomasz Bielecki, Przemysław Czaja, Radostaw Kowal, Ela Marchewka, Tom Rollauer, Nemzetközi II. János Pál Pápa repülőtér Kraków-Balice (s. 4), Wojciech Wandzel a Krakkói Fesztivál Iroda részére (s. 24)

Projekt

Artur Brożonowicz (UMK)

Krakkó 2018, III. kiadás

ISBN: 978-83-66039-21-6

© Krakkó Városának
Idegenforgalmi és Promóciós Részlege

ingyenes kiadvány

Krakkó Városának
IDEGENFORGALMI ÉS PROMÓCIÓS RÉSZLEGE

pl. Wszystkich Świętych 3-4,
31-004 Kraków
tel. +48 12 616 60 52
pt.umk@um.krakow.pl
www.krakow.pl

ISBN: 978-83-66039-21-6

European Capital
of Gastronomic
Culture
Kraków 2019

Itt találhat
meg minket:

